

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

De Collegio Omvrano Eivsque Residentiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

DE COLLEGIO OMVRANO EIVS.
QVE RESIDENTIIS.

IN agro Omurano versantur de nostris Patres quatuor & fratres nouem, & diuersis locis operam suam locant Christiani qui numerum efficiunt vicenorum millium, & quorannis, prolo excepto, ad sacerdotum pedes sui accusandi causa se abijciunt. Licet verò magnus sit labor, obire omnia loca, & instar rotarum gyrum continenter agitari; tamen quia magnus respondet labori fructus, Deus suae vineae operariis vires & sanitatem congruam hactenus suppeditauit. Eorum numerus qui quolibet anno caelesti pane pascuntur attingit sexcentissimum supra mille. In Ecclesiae desponsati sunt 380. Aqua lustrali aspersi adulti sunt qui in regnum Omuranum ex gentilium terris aduenere, ut in sedem suam collocarent.

Hoc anno insolitus fuit concursus ardorque Christianorum, maximè in Quadragesima. Cum in exitu Concionis spectantibus praeberetur Christi crucifixi effigies, tot lacrymae & discipulorum sanguinem usque consecutae sunt, ut omnes obstupescerent. Quadragesimae diebus idem fecere per vias & Ecclesiarum ianuas numero magno: tamque multa noua poenarum genera excogitauerunt, ut Patres, veriti, ne fama rei ad vicinos gentiles permaneret, modum enim latere destitimus) mandauerint eis, ut moderatius agerent: ex villis enim longo ordine cateruatim Ecclesias ambulabant. Sed moderatio eiusmodi fuit, ac si nullum esset oblatulum, nullum Taici edictum: longè enim maiori & numero desiderio poenitentiae agenda & salutis suae procurandae confluxere.

Iam anno superiore scriptum est, ab hinc quinquennio omnes Dominos Christianos caterosque gentiles ex Scimo bello Coraiano implicitos. Quo toto tempore Dominus Sanctus tam praeclara virtutis suae exempla reliquit, ut multi gentiles Domini palam testarentur se capere non posse, qua ratione adolescentem tam nobilis, cui omnium rerum copiae suppetere, eundem morem in tanta integritate & honestate retinere possit. Eundem omnes famuli, qui multi sunt, strenuè imitantur, & conuenienter diuinae legi viuunt. Nec inferiorem laudem alii multi iuuenes genere clari meruere, qui ad Confessionem sacram, vultus

exemplo sit, crebrum habent perfugium.

Iret ex Iaponia in Corai leucarum centum est per mare, quod altissimis continuò fluctibus attollitur & deprimitur: cumque per hoc quinquennium pro comœatu, omniq̃ instrumento bellico, & aliis rebus necessariis curandis & renunciandis vltro citroq̃; idque cœlo incommodo nauibus trāsmissum sit, nihil dubium est apud omnes plus quam quingētas naues a fluctibus absorptas. Nec vllus fuit in Corai è magnis Dominis, qui non 15 vel 20 habuerit naues, cum quibus magna opum & hominum copia periit. At hactenus Domino Sancio, Deo eius eximiam pietatem manifestissimè etiam in hac vita remunerante, ne vna quidem nauis adempta est, nulla vel minimum damnum passa: & cū quinquaginta militum millia fame variisque morbis interierint, nullus tamen famulorum D. Sancii in omnibus conflictibus, quibus cum summa laude cum hoste pedem contulere, occubuerit, exceptis duobus, qui morbo sunt sublati. Quod animadvertens Dominus quidam gentilis nobilitate & potentia illi par palam dixit, fieri non posse, quin tam boni Domini Lex, pura sit & sancta, eamque ob rem etiā cum omnibus suis cogitauit sacra Christiana post digressū è Corai recipere, atq; etiā inde P. Rectori Omuram renūciari iussit, se in baptismo Christo nomen daturū.

Accidit nauem nobilis cuiusdā, in qua viginti erant Christiani, in Corai tendentem, soluto alueo, duabus ab insula quadam leucis distantem, demergi. Quid facerent Christiani? commendant se Deo, varia vota faciunt, omnesque malo velisque nauticis affixi recta in insulam feruntur, & duce B. Virgine in littus euadunt: quam rem gentiles insulæ indigenæ admirati, confessi sunt se nūquam simile quid vidisse. Christiani verò gratis Deo & B. Virgini dicendis pro tanto beneficio nullum finem fecere.

Cū vnus è Cinesibus Legatis è Coraiana insula (vnde ei in Iaponiam abeundum erat, vti separato scripto expositum est) in Cinam aufugisset, ingens in omnium Iaponiorum in Corai agētium animis orta est perturbatio & metus, verebantur enim ne Taico causaretur hanc fugam ipsorum incuria accidisse, ac ideo imperio omni in suos Status & ditiones, si non vita, exueret. Hic metus imprimis perculerat Dominum Sancium, eo quòd cum tribus aliis primariis Tonis curam in se custodum Legati illius recepisset. Christiani Omurense ubi rem cognouere, pro amore quo D. Sancium complectebantur, perfugium ad vnum Deum habuere, multa Sacrificia fieri iussere, & Ecclesias crebrò inuisere. Sodales Parthenii quotidie vnū Rosariū recitarūt, aliaq; picta-

pietatis opera exercuerunt. Pater quoque Vice-provincialis ce-
tior factus, ordinavit a patribus multa dici sacra, & à fratribus
torem Rosaria. Ac certè placuit Deo Opt. Max. tot orationes
audire, efficerèque vt Taico omnem iram in Legatum ipsum
fuderit, multiq; conuitiis profciderit. Dominus Sanctus autem
vt erat vit religiosus & timens Deum, statim post Legatum
elapsus, secretò consanguineum quèdam suum, cui hæbat, ama-
davit in Iaponiam, vt is, si aliqua rerum conuersio ex hoc ca-
oriretur, vxorem suam cum liberis totaque familia eò delina-
ret, quò Patres destinandos iudicassent.

Cùm Christianus quidam Omuranus lecto affixus esset, quo
tempore partim fame partim morbis multi oppressi jacebant,
cii eius, de eius vita longiore desperantes, cum solum in domo
cula quadam omni remedio humano destitutum reliquerant,
ecce sub extremum vitæ punctum ingrediuntur tres veste præstita
induti, magnam Christi D. N. imaginem manibus gestantes, in
gine ad murum deposita nixi genibus orant, oratione finita egre-
diuntur. idem faciunt duobus sequentibus diebus, & quousque
quidem semel. Extrema vice eger se leuatum morbo sensi, ac
dem prorsus incolumis, nullo humano vsus auxilio, iure iuravit.
rei euentum sociis suis postea narrasset, minimè crediderunt. Ve-
rùm P. Rector Omuranus, qui perspectam habebat ex crebris con-
fessionibus eius integritatem, accuratè eum de hac re excelsis
nec aliud deprehendere potuit, quam verè ita contigisse. Et
eius nunc ad ipsum confirmat, tum quòd tanti benefici memorem
non deponat, tum quòd præter morem suum vnus sit ex illis, qui
eum magna preparatione & deuotione accedunt ad sacram com-
munionem, & seriam salutis suæ curam gerunt.

Mulier quædam conjugata, cum post decimum duodecim
ve annum nullos suscepisset liberos, dici nõ potest quãtas ærum-
nas, maximè à foeru, perpeffa sit, parumque abfuit, nisi Christianus
fuisfent, vt repudii libellus ei datus fuerit, & ad parentes amantissimas
ta illa verò imitata exemplum Annæ matris samuelis ad Ecclesiam
se contulit, & ingentes cordis sui angores cum multis lacryis
Domino Deo suo exposuit, enixèque obsecrauit, vt à sterilitate
opprobrio, donatione filii, se liberare dignaretur. Exaudita
dem est pro sua insigni fide & feruore singulari, ac filium emittit,
quo facto vniuersa familia illa plurimum in vera religione
confirmata.

Puella quædam, vnica parentum filiola, nullo neque frigore,
neque niue, nec fluuioli incremento, quod transmittendum erat,
decreta

deterreri potuit ab audienda doctrina Christiana, etiamsi æquo longius domus eius paterna ab Ecclesia distaret. Cùm in grauem morbum incidisset, & indies pejus haberet, domusque gemitu & lacrymis ob impendentem mortem completeretur, illa tamen omnes solabatur, dicens: Nullam causam plorandi habetis: nã Deus in hac ætate vult me ad paradysum suum traducere: cumque aliæ puellæ ad eã visendã cõuenissent, rogauit eas, vt sicut voce clara preces dicere consuessent in Ecclesia, sic etiam ante suum lectum dicerent: ad quarum voces innoxias, suauemque harmoniam, felix illa puella animam suam reddidit conditori, cum omnium circumstantium stupore & sancta quadam inuidia.

Adolescentulam Christianam, in ditione gentilium, parentes voluerant nubere viro gentili, addita comminatione mortis nisi pareret: illa videns agi de vita, petiit triduum ad consiliu capiendum à quodam consanguineo item gẽtili. Assentiunt, & comites ei itineris adiungunt. Dum in via est, illa mutata sententia, in ditionem Christianam, vbi ei alii consanguinei erant, se confert: atque ita victrix & læta laqueos euasit, cum ludibrio eorum qui illos tetenderant.

Mulier quædam cum filio ex patria gẽtili ad doctrinam Christianam audiendam aduenit, eamque se pectori infixit, vt cum post susceptum baptismum graui omnium rerum ad vitam sustentandam necessariarum penuria premeretur, maluerit cum filio remanere intra Christianos in ditione Omurana, quã opibus abundare in sua, quod ab aliis filiis reuocabatur.

Christianus quidam pius, qui bonum vitæ exemplum semper aliis præbuerat, imaginem Beatiss. Virginis in charta depictam, quam magni faciebat, à Patre quodam postulauit, & impetrauit. Eam quia secum ferre cõsueuerat, quoties itineris faciendi causa nauem conscendebat, accidit, vt naufragium tandem passus sit, quo omnibus mercibus amissis nonnulli etiam mortales demersi sunt: Hic verò beneficio imaginis emerfit. Nam quo tempore maior ingruerat tempestas, eam suspendit è collo, & quod ille miraculi loco habuit, ab omni asperione aquæ immunem tenuit: quam periculo exemptus postea aliis ostendit, & magnos progressus in fide & feruore deuotionis deinceps fecit.

Puer duodennis in sodalitatem B. Virginis adscriptus morem habebat recitandi quotidie Rosarium. Is cùm Omura reuocatus à consanguineis gentilibus in aliam ditionem, à vitæ Christianæ moribus, licet à suis stimulatus, discedere noller: illi tandem grauisimè ei minati sunt, nisi pareret, se illi victum quotidianum subtra-

subtracturos. Puer verò eligens potiùs penuriam pati in Omura quam rebus omnibus inter infideles tales abundare, se in vitam dicit. Sed consanguinei constantiam admirati mox eum a fugere traxere, promittentes se omnia Christianæ religionis exercitia vera illi relicturos. Itaque palàm cum confusione suorum per Rosarii preces iterare, & nonnunquam Omuram confessionis causa, ac vt Patribus vitæ suæ rationem reddat, profectum.

Firando Omuram casu peruenit homo coniugatus, & pater solo exulans cum liberis, famulis, cæteraque familia. & quia egerat, tam vicini eius Christiani, quam frater quidam noster et alii, utroque fuere, vt quoniam à morte parum abesset, baptismum suscipere. quem, repugnante licet seniore filio, libenter suscipere, & cum multis salutis signis ex hac vita ad alteram feliciorē migravit. Filius materque videntes eum solenni ritu ceremoniarum post talem mortem in Ecclesia humatum, P. Rectorem Omuram rogauerunt, vt sibi quoque potestas fieret audiendæ doctrinæ nostræ; audierunt, assenserunt, orationes memoriæ mandauerunt, omnes numero decem & nouem salutaribus aquis expiati sunt.

Ex Isafai, vbi initium datum est Christianæ religioni, multi gentiles confluunt Omuram, & postquam aures & fidem præbuerunt sermonibus, cedunt Euangelicæ veritati. Versatur in Isafai nobilis adolescens & Christianus, qui vt ardens est, ita nunc cum suis cognatis nunc cum seruis Omuram contendit, vt eis per se daret nomen Christianæ Ecclesiæ dare, quod vbi impetrauit, antequam breui institutione in fide Catholica, diuinis aquis ablueretur. Dominicis quibusdam & festis, licet longè absit, ad audiendam sacram Missæ aduolauit, cum admiratione & ædificatione Omurenium Christianorum. Venerat ex alio regno in Isafai Bonzius gentilis, qui magno cum fastu pro concione gloriabatur, Christianorū sermones cum suis suorūq; discipulorū nullo modo esse cõparandos. Hic iuuenis Christianus, quandoquidē, vt in litterarum, disputationem cum homine inire non poterat, tamen desiderio æstuans eum pudefaciendi, nocte intempesta eger Omuram abiit, vt à P. Rectore fratrem aliquem impetraret, qui istum Bonzii comprimeret. Verùm iustis de causis visum est hoc tempore quo nostri delitescunt, non esse suscipiendam a fratre illam profectionem. Ita iuuenis reuertit. Sed mox atque ad suos peruenit, elata voce dixit: Iam frater aderit cum Bonzio disputaturus, sed in quantas angustias miser ille redigetur. Hoc audiens Bõzius, veritus ne coram suis discipulis à fratre pudeficeret,

tanta festinatione illa ipsa nocte se in pedes coniecit, vt nec otium habuerit res suas transigendi cum amicis.

Inter gentiles, atque etiam apud Omuranos, antequam confessione conscientiam omnes expurgant, mos inualuerat abigendi fecum, si quando auxilio diuino suisque viribus existimabant se non esse pares sustentando. Sed postquam annua confessio usurpari cepit, abusus ille magni criminis nomen obtinere cepit: etsi diu non cessat quosdam ad illud instigare.

Femina quædam, conditione serua, persuaserat sibi abortum, quem fecerat, nunquam patefaciendum. At vbi innotuit, primarii Christiani ex mandato Toni coierunt, & concluderunt, quæcunque huius criminis rea deprehenderetur, publicè cæderetur. Itaque & illa cæsa est, timorque omnibus iniectus, ne deinceps tale aliquid tentare audeant.

Rege Francisco ad felicioram vitam euocato, Iuliæ eius coniugi filia vna, quæ nunc annum agit decimum-quartum, relicta est. Ecclesiæ visum erat eam desponsare Lino Domini Bartholomæi Omurani filio secundo. At vbi res ad aures quorundam filiarum cognatorum perlatum est, conati sunt illam tradere cuidam gentili multo inferiori, siue personæ nobilitas siue alia dona spectentur: Quod etsi mala intentione non facerent, tamen res erat longissime aliena à dignitate & meritis tam illustri personæ, nempe Regis Francisci. Iam verò filia ipsa, quæ in regno Cicungano cum matre versatur, de negotio toto reddita certior in litteris ad P. Viceprovinciæ, qui ad eam scripserat, datis, in hunc modum respondet:

Accepi epistolam à R. V. ad me scriptam, cunctantes perlegi. Pro cura, quam pro rerum mearum statu geris, magnas ago gratias. **Noris, me, vt hactenus semper, ita nunc maximè in tutela & patrocinio tuo esse velle.** Dicant consanguinei quod libet; ego soli R. V. **confidere pergo.** Sciat itaque, me potius vitæ discrimen aditurum, quam perpeffurum, vt anima mea vel minima peccati labecula inquinetur. tantoque desiderio flagro in Christianam conditionem secedendi, vt factura id sim, etiamsi ostiatim mihi vitæ amictusque emendicandus esset. Etsi enim degens inter infideles circumfluere omnibus opibus possim, non possem tamen vnquam cum vero animi gaudio solatiõe vitam traducere. Et quoniam vehementer opto prope Ecclesiam sedem figere meam: etiam atque etiam R. V. obtestor, vt omni studio enitatur meo voto facere satis, etsi enim, quia filia sum Francisci regis, multis obnoxia sim ærumnis, tamen idcirco non patiar animam meam perditum iri. Voluptates deliciasque corporis parui

parui facio, ad solas animi epulas & consolationes anheo. De
sub R. V. tutela patrocini sum, non admodum sollicitus
de consanguineis, nec ullam in iis fiduciam colloco. Certa sit
potius morituram, quam in domum alicuius gentilis vaquam
dem illaturam: quocirca iterum obsecro, omnem lapidem mo-
ueat, ut ad istas partes vestras commigrare possim. Huc vsque
stola. Paucis diebus post exaratam hanc epistolam, diuina be-
nigne sapientia, factum est, ut tam mater quam filia in agrum Na-
gasachanum venerint, ubi nunc cum magna sua consolatione
versantur.

DE RESIDENTIA FIRANDENSI

FIRANDI agunt duo è nostris, alter Pater alter frater,
multo sudore vineam illam excolunt, quæ etiam magnam
fit, (Dominus enim eius est à Christiana religione omnino
alienus) est tamen in multas partes & insulas distracta. Suo loco
auget visitatio Ecclesiarum in Goto, quæ plus quam nonaginta
miliaribus à Iaponia absunt, & ager Fatacanus. Quamquam
laborem non parum imminuunt ipsi Firandenses, ut pote cura
triquitate, seruire, & rerum diuinarum notitia cæteris Christianis
longè præstant. Magno in pretio habent Sacramentum Confes-
sionis & Eucharistiæ, non veteres modò, sed etiam noui Christiani
ni, qui aiunt, se dum adhuc gentiles essent cognouisse, quam
erameta illa necessaria essent ad salutem. Apparuit id in Domo
quadam Christiana Toni Firandensis nepte, cui cum post quatuor
à baptismo suscepto menssem vsurpandum esset Confessionis Sa-
cramentum, ad inuendas sacras nuptias, peccata sua tanto
sensu, iudicio, ordine Sacerdoti patefecit, ac si multos iam annos
inter Christianos vixisset.

Confessiones hoc anno factæ plus minùs efficiunt numero
trium millium trecentorum & septuaginta. Communiones
sunt centum octoginta supra mille, idque nõ solum per Quaresi-
mum, sed etiam nascentis Christi feris: ac facerent frequentius
si iis permitteretur. Ex adultis sacro baptismo initiati mu-
tauimus 162.

Filius huius Toni Firandensis, natu major, quamuis Ethnicus
sit, tamen cum à natura sit in virtutem propensus, & Christiani-
tum mores non improbet, breui creditur ad Christum accedere
maximè quòd speretur, secundum Iaponiæ morem, patrem eius à
domo & gubernationi Status renunciaturus. Hic iuuenis mar-
monum